

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтессорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтессорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

подальших наукових розвідок вбачаємо у розробці дошкільного і молодшого шкільного віку. педагогічних умов морального виховання дітей

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Guz S. Metoda Montessori w przedszkolu i szkole. Lublin, Wydawnictwo uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej, 2006. 314 s.
2. Кобзар Б. Мета виховання, або проблеми духовної культури особистості Освіта. 2000. 20 –27 травня. С. 6.
3. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки : навч. посібн. / за заг. ред. З.Н.Борисової. Київ: Вища школа, 2004. С. 365 -375.

Стаття надійшла до редакції
15 квітень 2023

РОЛЬ РОДИНИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 159.923.2 – 053.4:316.614.5 - 042

ВОЗНЮК ВІТАЛІНА

вихователь КЗ "ЗДО (ясла - садок) Десняночка "

Abstract. The article examines the system of family upbringing as an important component in the formation of a personality, highlights the issue of cooperation of a preschool institution with families of pupils, analyzes the phases of child socialization.

Key words: education, personality, formation, family, parents, cooperation.

Постановка проблеми. Система родинно-сімейного виховання надзвичайно важлива у житті кожної людини. Саме тому Генеральна Асамблея ООН встановила Міжнародний день сім'ї, родини, який відзначається щороку 15 травня в усіх країнах світу.

Здавна триває дискусія, що є важливішим у становленні особистості: сім'я чи суспільне виховання (заклад дошкільної освіти, школа, інші освітні установи). Постановка завдання: розглянути погляди видатних педагогів на роль родини у формуванні особистості дитини дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Видатний педагог Я. А. Коменський схилився на користь сім'ї і називав материнською школою ту послідовність і суму знань, яких набуває дитина з рук і вуст матері, уроки матері без перерви в розкладі і без вихідних і канікул. Погоджувався з ним Г.Песталоцці: «Сім'я є істинним органом виховання» [8].

Інший погляд на сім'ю мав Роберт Оуен. Він розглядав сім'ю як перешкоду на шляху формування нової людини.

Відомий психолог О.М.Леонт'єв виділив обсяг близьких дитині людей, до виховних впливів яких вона чутлива. Виявляється. Що дитина в перші роки не сприймає зауважень, умовлянь, порад «чужої тьоті» (вихователя, сусідки, перехожої...), для неї

саме авторитетне – «Так мама сказала», «Так звелів тато» [8].

Педагогічна спадщина гуманістів – просвітиків наповнена цінними порадами щодо виховання малюків та дітей у родині: «Материнська школа» Я.Коменського; «Думки про виховання» Д.Локка; «Еміль, або про виховання» Ж.-Ж. Руссо; «Як Гертруда вчила своїх дітей» Й. Песталоцці. [8].

На важливість родинного виховання вказували відомі діячі Г. Сковорода, С. Русова, Т. Шевченко, П. Куліш, Б. Грінченко, І. Франко, О. Духнович, Л. Українка, Т. Лубенець, Г. Ващенко [8].

Мета статті: вивчити, дослідити роль родини у формуванні особистості дитини дошкільного віку. Проаналізувати ключові поняття родинно-сімейного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна наука також оперує даними про важливість сімейного виховання для повноцінного розвитку особистості дитини, оскільки його сила і вплив не порівнюються з жодним, навіть з дуже кваліфікованим вихованням у дитячому садку чи школі. Психологічні та соціально-педагогічні дослідження дозволяють стверджувати, що сім'я посідає дуже важливе місце серед факторів та соціальних груп, які впливають на формування особистості.

Саме сім'я з її інтимно-особистими зв'язками, як ніяка суспільна установа, може забезпечити дитині емоційний захист, відчуття важливості та суттєвості свого існування, щирої зацікавленості в ній. Сім'я – це те середовище, у якому в дитині формується уявлення, де вона приймає перші рішення щодо себе, і де починається розвиток соціальної природи дитини. Немає таких якостей особистості, у формуванні яких не брала б участь сім'я [5].

Подібно до того, як дорослі проявляють себе, реалізують свої потреби, інтереси і прагнення в процесі соціальної практики, так і діти розвивають свої сили та можливості в умовах сімейного життя, і перш за все, через спілкування з рідними, включаючись в певну систему сімейних відносин.

Сім'я – диференційована соціальна група. В ній представлено різні вікові (старші і молодші члени сім'ї), статеві (чоловіки і жінки), професійні «підсистеми» (мама – лікар, тато – інженер, дідусь – шофер, бабуся – продавець). Це дозволяє дитині найширше проявляти свої можливості, швидше і повніше реалізовувати свої потреби (А.Т.Харчев, І.В.Гребенніков, Ю.П.Азаров) [5].

Питання про співпрацю дошкільного закладу з родинами вихованців завжди було і залишається надзвичайно важливим для дошкільної педагогіки. Адже першою фазою соціалізації дитини є виховання і сім'ї. Тут дитина встановлює свої перші зв'язки з іншими людьми, з рідними. На всіх етапах життя людини сім'я є найважливішим компонентом мікросередовища. У житті дитини протягом перших років домінують соціалізуючі впливи сімейного оточення. Перевага сім'ї як виховного колективу полягає в тому, що дитина має можливість постійно спостерігати поведінку батька й матері в неофіційних сімейних стосунках; спілкуватися з людьми різного віку, статі, життєвого досвіду; просто і природно залучатися до реального життя. У сім'ї складаються емоційно насичені взаємини між батьками й дітьми, які мають особистісний характер, набувається необхідний соціальний досвід [3].

Другою фазою соціалізації є формування початкових соціальних зв'язків дитини поза межами родини. Такі зв'язки діти встановлюють з однолітками й новими дорослими в дошкільному закладі. Саме в дошкільному закладі вони набувають важливого суспільного досвіду, основних знань і вмінь, необхідних для подальшого життя серед людей, залучаються до різних видів діяльності. Інакше кажучи, якщо в сім'ї дитина

соціалізується у визначених умовах взаємин членів родини, то дошкільний заклад, значно розширюючи коло близьких і далеких людей, презентує їх взаємини у виховному контексті.

Однак людина стає людиною лише взаємодіючи з людьми. «Свідомість закону, моральне розуміння волі закладається лише спільності, у контексті з людьми, — підкреслює Софія Русова. — Для окремої особи, відірваної від громадського життя, не існує закону, не виявляється безумовної ідеї добра. Лише в спільності, у спільному житті всіх людей складається моральний і юридичний закон, моральні завдання та обов'язки». Тому у вихованні гуманізму Софія Федорівна чільне місце надає оточенню дитини, оскільки з оточення діти „переймають усе, у чому бачать якийсь інтерес, переймають і добре, і зле, красне й іншого разу — бридке. Через те й треба, щоб вони у своєму оточенні бачили найбільше добра і краси» [1, с. 16].

Особливого значення С. Русова надає сімейному оточенню, оскільки «родинне виховання найкраще, бо в його основі лежить ласка матері». Мати, яка є «найкращим керманічем розвитку психології дитини, — природна вихователка своїх дітей, яка інший раз і без наукової підготовки, інстинктом уміє читати в дитячій душі й розуміти її». У сім'ї виховується повага до старших, взаємодопомога, співчуття. А педагоги повинні стати добрими порадиниками для батьків і продовжувача сформування гуманних рис, які заклали батьки [1, с. 16].

Батьки – головні природні вихователі дитини. Основний чинник у формуванні особистості – це виховний клімат сім'ї. Рідна домівка – не тільки місце притулку, дах над головою, а й родинне вогнище, місце захисту від життєвих негараздів. Батьки є першим суспільним середовищем дитини, а родина – провідним інститутом соціалізації. Батьки першими розкривають маленькій людині предметний світ і надають йому емоційного забарвлення.

Через життя в сім'ї формується ставлення до людей, речей, самого себе, виробляються ідеали та цінності. Любов дитини до батьків забезпечує безпеку, виступає гарантом емоційного благополуччя. Дитині мало просто того, щоб її любили. Вона потребує підтримки на всіх періодах дитинства.

Глибокий, постійний контакт з дитиною – необхідна умова виховання у будь-якому віці. Але тісний контакт і взаєморозуміння не виникають самі

по собі. Батьки їх будують і творять, починаючи з віку немовляти.

Вираз «діти – дзеркало сім'ї» дуже точно передає зміст орієнтації дитини на сукупність духовних і моральних цінностей, які культивує її сім'я. В кожній родині свої уявлення про добро і зло, свої пріоритети і моральні цінності: в одній на високий щабель поставлені доброта, милосердя, гуманність, в інших – навпаки, панує культ жорстокості. Батьки всіляко стимулюють і заохочують такі дії, способи поведінки, які відповідають їх уявленням про те, що добре, а що погано [2].

Наслідуючи близьких, дорогих людей, застосовуючи їх «уроки філософії», дитина оволодіває формами поведінки, способами спілкування і взаємодії з навколишніми людьми.

Тим часом, як зазначається в інструктивно-методичному листі МОНУ від 04.10.2007 р. № 1/9-583 «Про систему роботи з дітьми, які не відвідують дошкільні навчальні заклади»: не всі батьки спроможні оволодіти спеціальними знаннями, навичками, вміннями щоб правильно здійснювати

навчально-виховний процес в умовах сім'ї та послідовно розвивати своє педагогічне мислення [6].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Тож актуальними завданнями сьогодення є:

– охоплення дошкільною освітою дітей, які не відвідують дошкільні навчальні заклади;

– сприяння особистісному зростанню кожної дитини, розвитку її компетентності;

– залучення до активної співпраці у вихованні та навчанні дітей практично всіх сімей на різних етапах їхнього становлення, розвитку та функціонування, з різними типами родинного середовища, різними виховними можливостями;

– сприяння духовному зростанню батьків, формуванню в них позитивного ставлення до себе та інших, накопиченню досвіду гуманних взаємин.

Таким чином, сучасна наука підкреслює пріоритет сім'ї у вихованні дитини, що проявляється в багатомірності форм впливу, в їх безперервності й тривалості, в діапазоні цінностей, які засвоює зростаюча людина.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Горецька О. Оптимізація спілкування батьків з дітьми. *Дитячий садок*. 2020. № 42. С. 16.
2. Жемулюкіна Т. Взаємоповага, довіра і любов до дітей. *Дошкільне виховання*. 2021. № 9. С. 15-17.
3. Косарева О. Батьки і діти: психологічні моделі міжособистісної взаємодії. *Дошкільне виховання*. 2015. № 5. С. 11-13.
4. Ладивір С. Секрети батьківської педагогіки. *Дошкільне виховання*. 2020. № 6. С. 3-6.
5. Макотра Т. У співпраці – результат. *Палітра педагога*. 2020. № 1. С. 14-17.
6. Наumenко Т. Принцип єдності світів: дітей і дорослих. *Дитячий садок*, 2017. № 46. С. 2-5.
7. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів]. К.: «Академвидав», 2015. С. 394-409.
8. Постовий В.Г. Сучасна сім'я і її педагогіка. К., 2010.
9. Причуляк Л. Виховання в сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості. *Дитячий садок*. 2019. № 38. С. 26-29.

Стаття надійшла до редакції
29 січня 2023

ПРЕДМЕТНИЙ СВІТ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

УДК 373.2.015:37.091.31 – 027.31.

ГВОЗДИНСЬКА АЛЬОНА

асистент вихователя Комунального закладу „Заклад дошкільної освіти
№ 52 Вінницької міської ради,,

Abstract. The article substantiates the need for preschoolers to form ideas about the objective world as one of the important spheres of human activity in the psychological and pedagogical context. Different approaches to defining the term representation are analyzed. The essence of the concept of "innovative pedagogical technology" is revealed, which is interpreted as a component of the pedagogical process, which reflects its leading, essential